

FI lausuntopyyntö VV

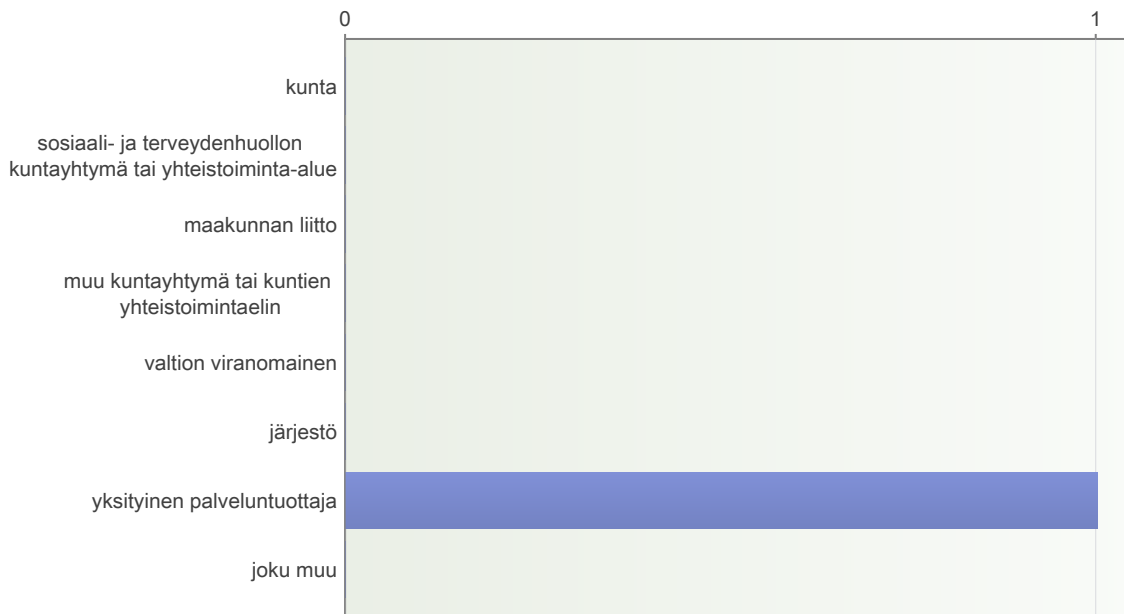
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Palvelutili Oy	Matti Parpala	0408463847		

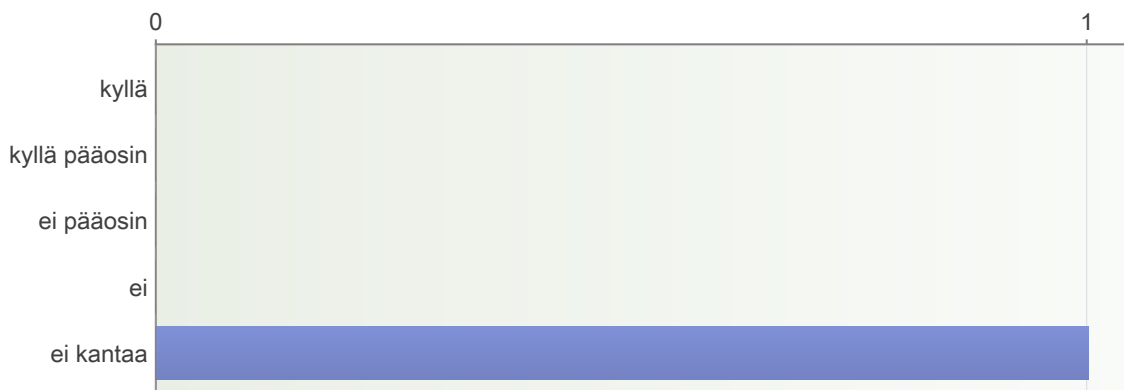
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

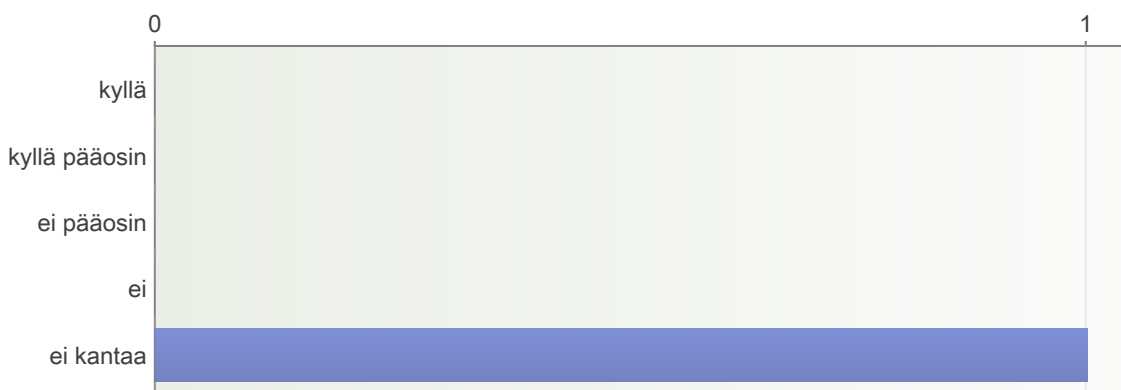

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

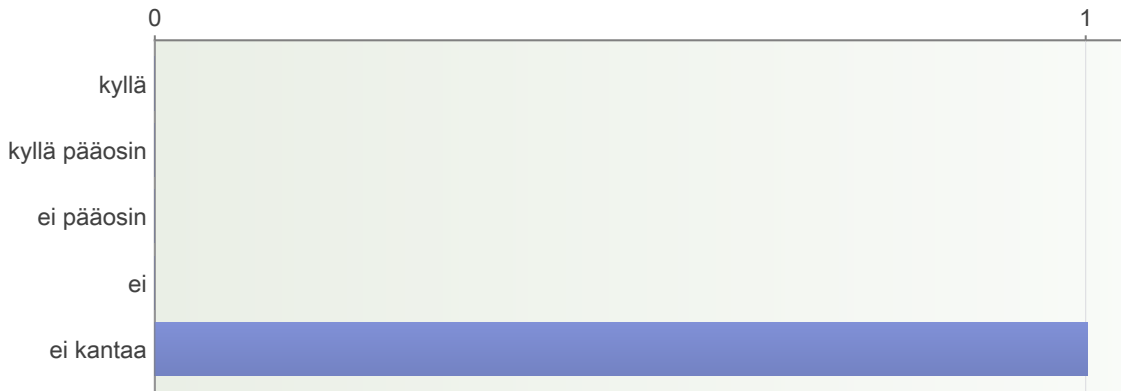

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

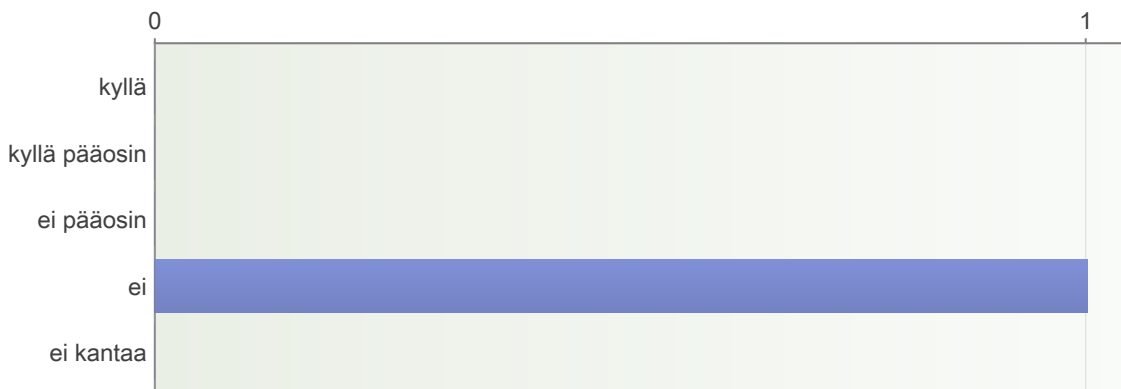

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

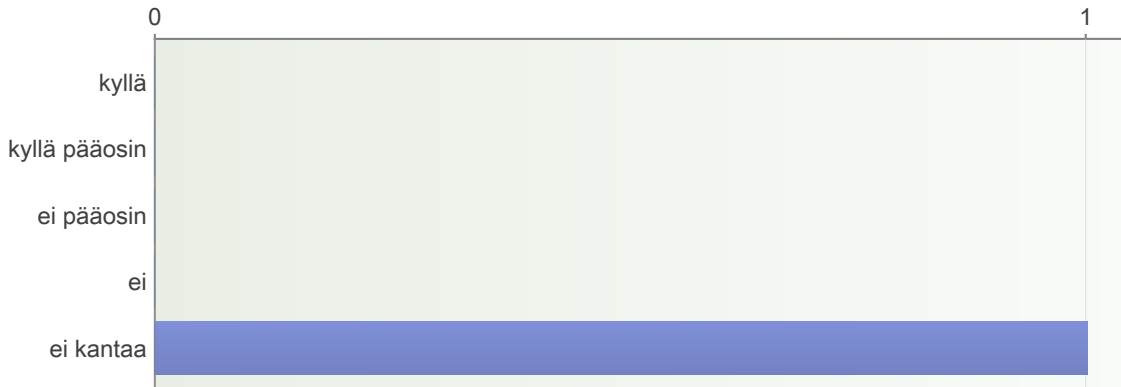
- Yksi esityksen pahimmista puutteista liittyy vanhakantaiseen ajatteluun ICT-hankintojen ”suuruuden ekonomiasta”. Hallitus aikoo sote-uudistuksen ohessa perustaa maakuntien valtakunnallisen ICT-palvelukeskuksen, jonka tarkoituksena on hankkia keskitetysti valtakunnallisesti hyväksytyjä suuria järjestelmiä, joita vastaavasti maakunnat olisi mahdollista pakottaa käyttämään riippumatta niiden tarkoituksenmukaisuudesta.

Esitys jäykistää entisestään julkisen sektorin ICT-hankintoja, eikä todennäköisesti ole edullinen toimintatapa kellekään muulle kuin kyseisten järjestelmien toimittajille.

Lisäksi esitys potentiaalisesti vääristää kilpailua myös siksi, että esityksen perusteluissa ehdotetaan tieto- ja viestintätekniselle palvelukeskukselle mahdollisuutta tuottaa palveluita itse. Näemme kuitenkin, että palvelukeskuksen tulisi ensisijaisesti hyödyntää palveluiden tuottamiseen yksityisiä toimijoita, mikäli tällaisia on jo markkinoilla olemassa.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

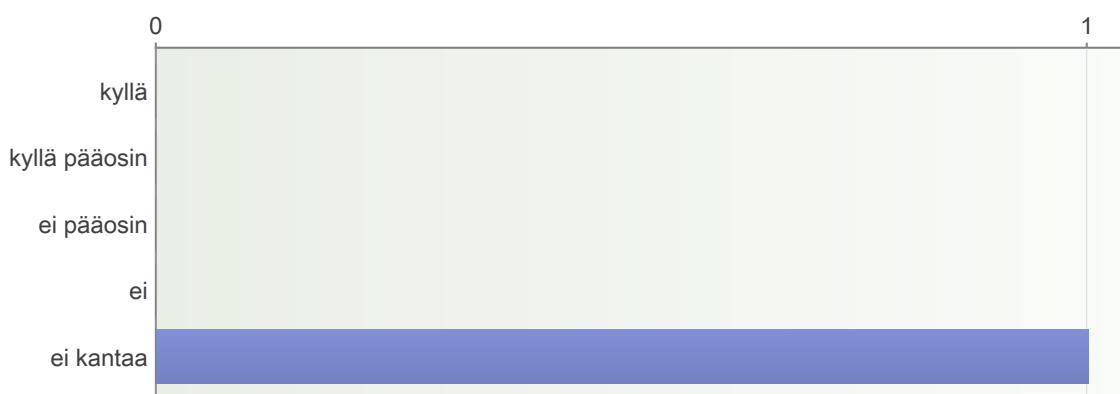
Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

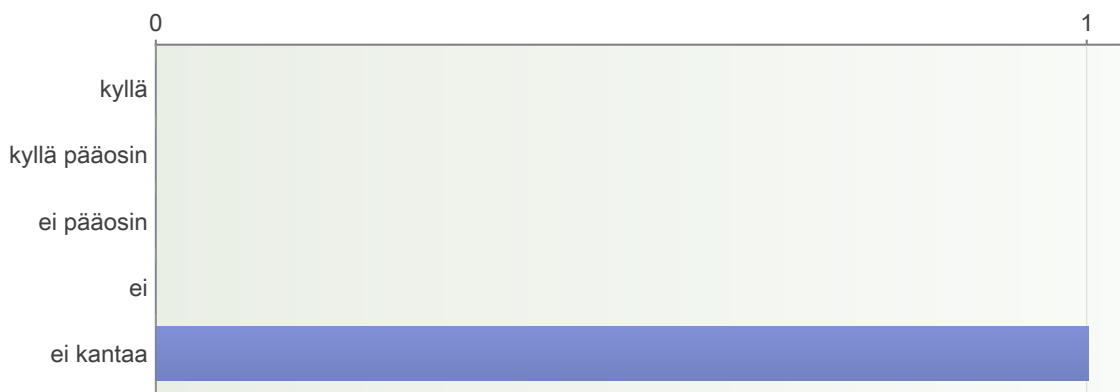

21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

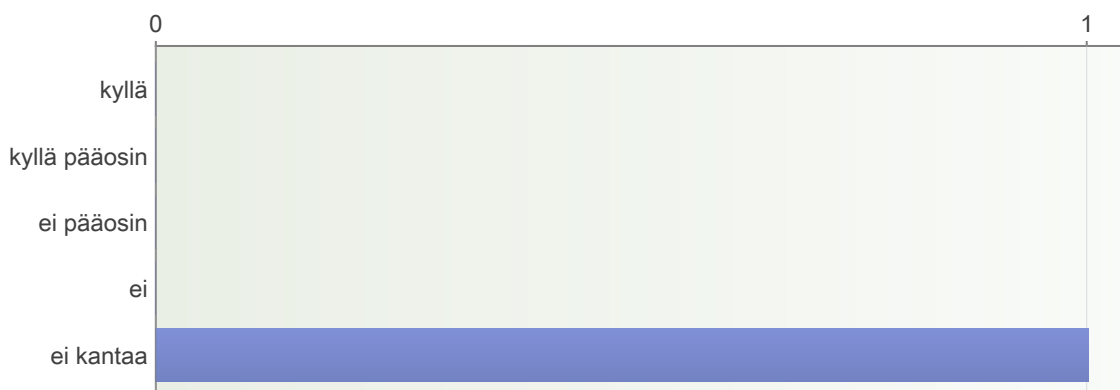

25. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaite ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

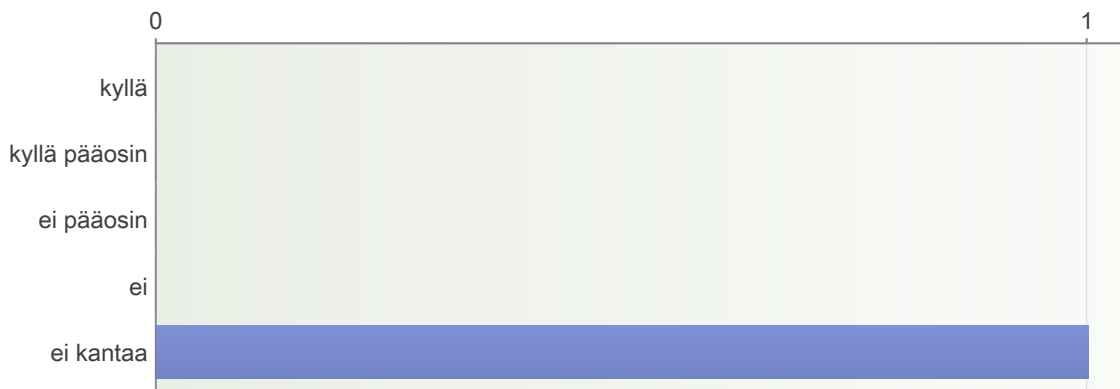

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

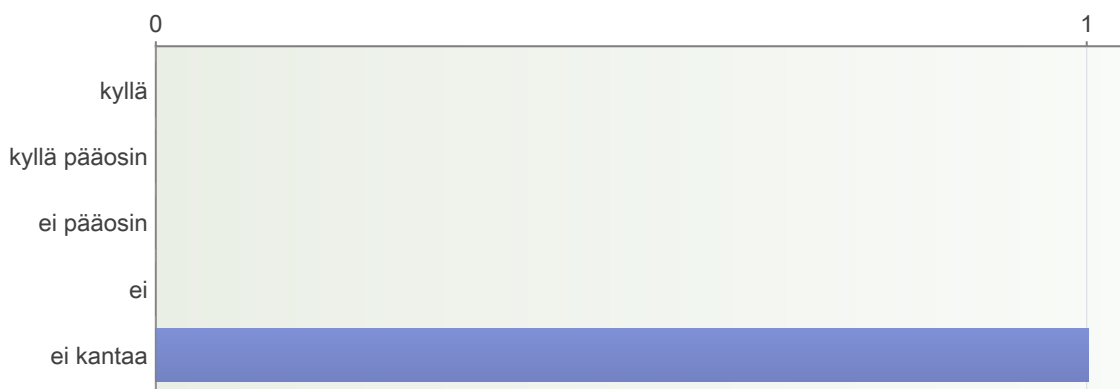

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakasetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

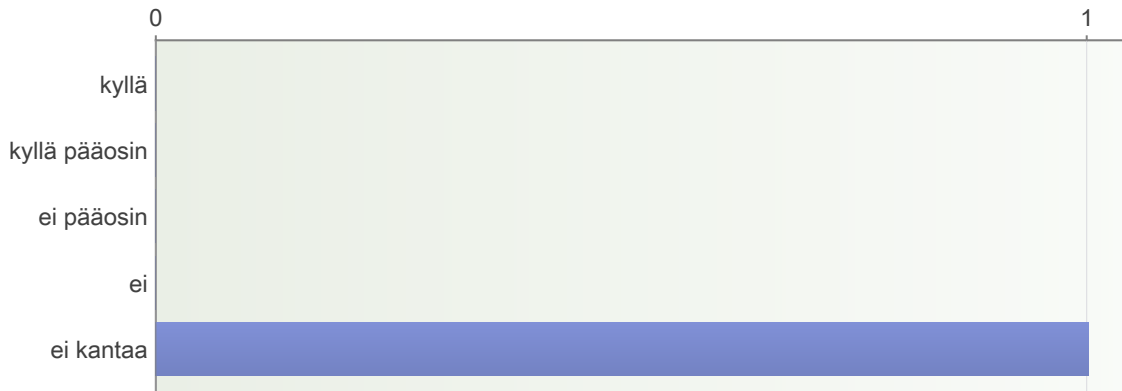

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

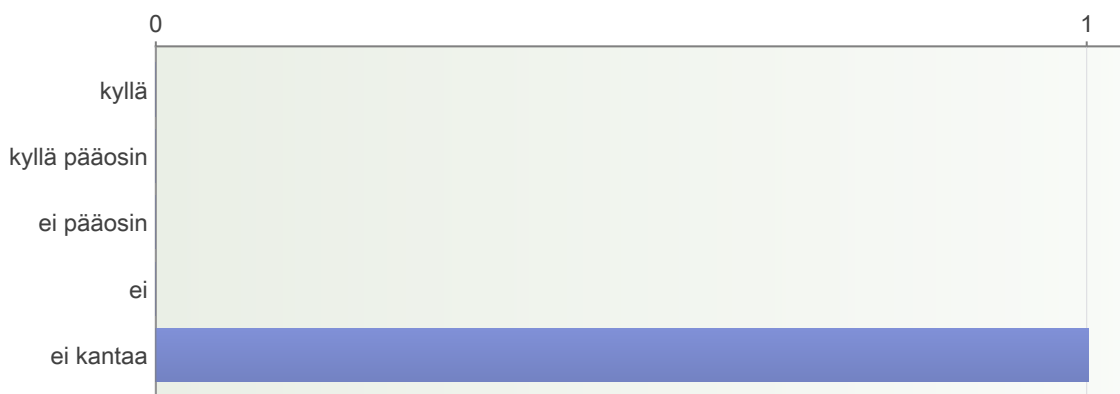
35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

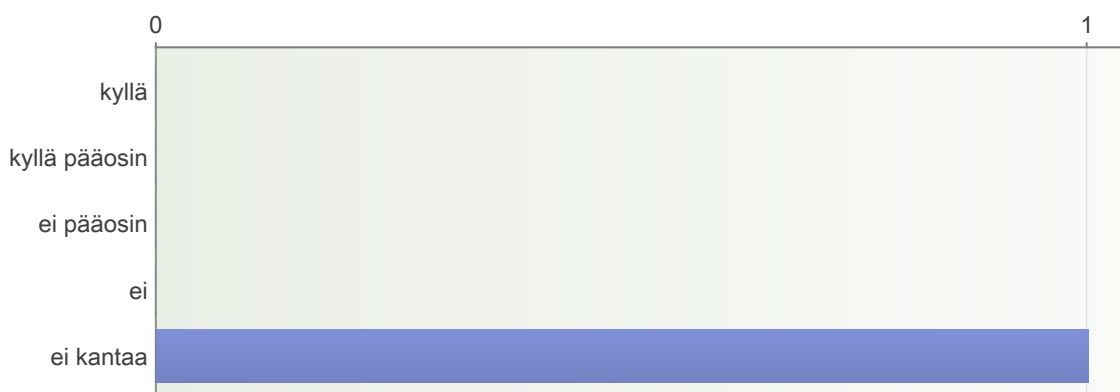

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

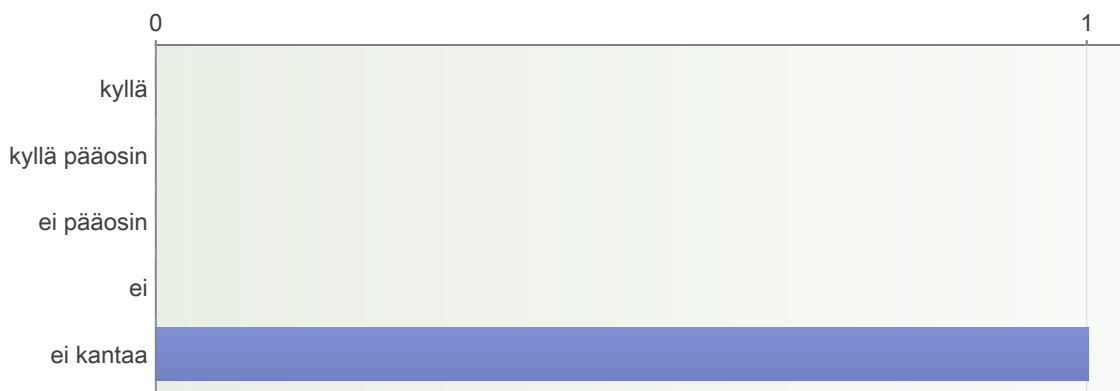

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

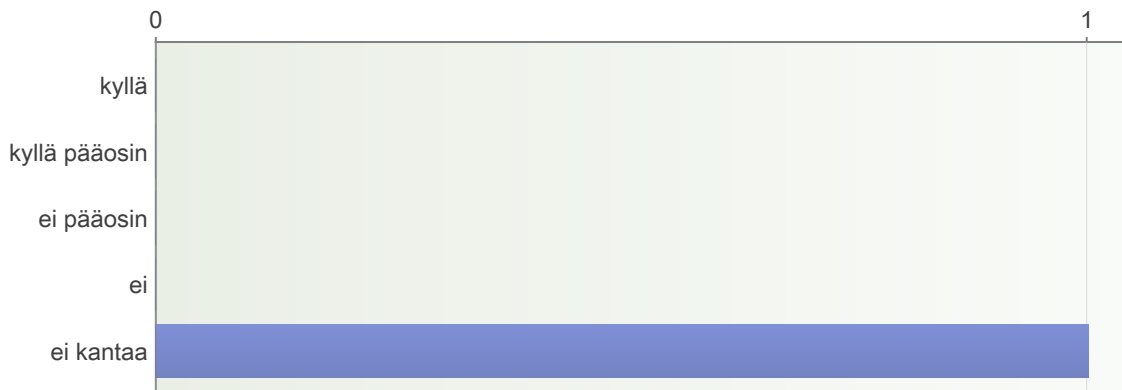
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

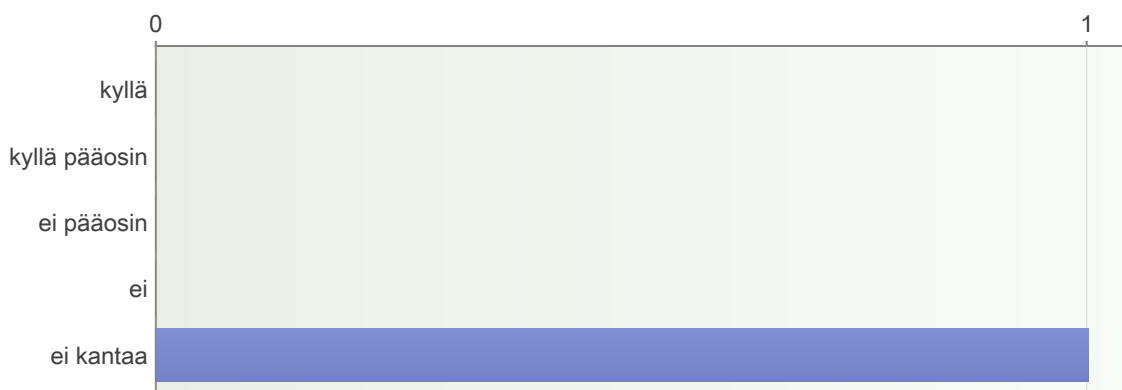

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

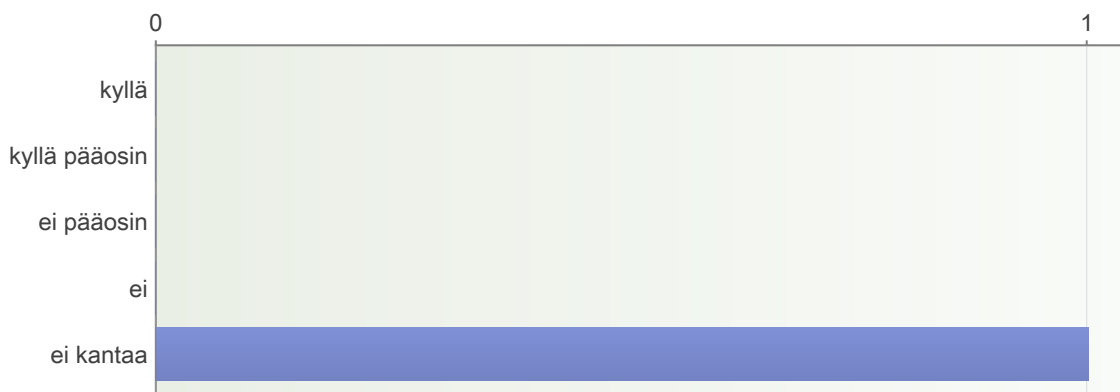

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

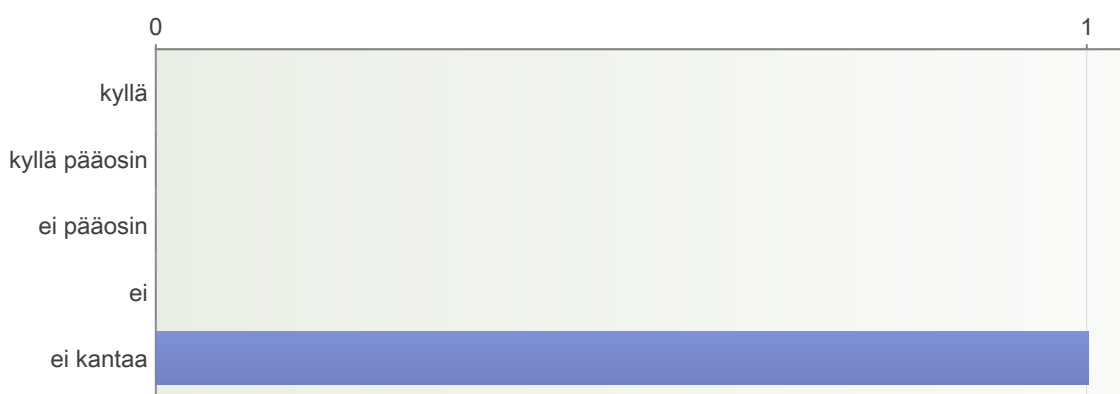

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

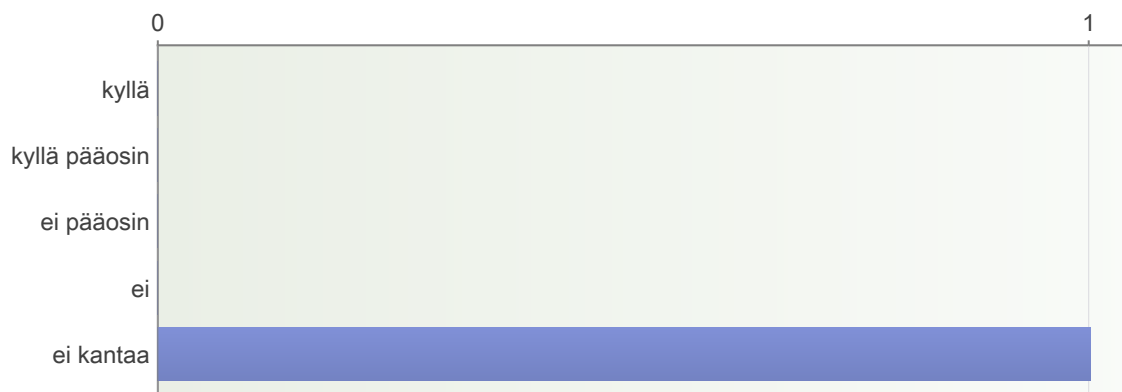

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Palvelutili Oy on operoinut Smartum Palveluseteliä, Suomen ensimmäistä sähköistä palveluseteliä vuodesta 2010 asti. Smartum Palveluseteli -alusta on käytössä yli 50 kunnassa ympäri Suomen, ja alustan käyttökustannukset kunnille ovat sen keveydestä johtuen marginaaliset muihin markkinoilla oleviin ratkaisuihin verrattuna. Suurimpiin asiakaskuntiimme kuuluu tällä hetkellä mm. Jyväskylä, Vaasa, Kuopio ja Porvoo, ja toimimme jo nyt kahdentoista tulevan maakunnan alueella.

Jatkossa, mikäli kilpailutukset toteutetaan valtavina kokonaisuuksina, Palvelutilin tyyppisten ketterämpien organisaatioiden kyky osallistua palveluinnovointiin laskee, ja samalla koko sote-ekosysteemin joustavuus ja innovointikyky heikkenee.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen esitykseen sisältyvä ajatus valtakunnallisesta ICT-palvelukeskuksesta sekä järjestelmien kilpailuttamisesta vielä nykyistäkin suurempina kokonaisuuksina on useista syistä huono ajatus. Käyttöveloitteen myötä epäonnistuneetkin hankinnat saadaan pakotettua käyttöön koko maahan – jos lähtökohtana olisi onnistuneet hankinnat, mihin koko käyttöveloitetta edes tarvitaan?

Kuten hallitus itsekin esityksessään (lakipaketin s. 290-291) toteaa, suuremmat hankinnat aiheuttavat:

- Kehitystyön pidempää aikataulua
- Joustavuuden vähentymistä
- Negatiivisen vaikutuksen markkinaehtoiseen palvelujen tarjontaan, mm. pienten ja keskisuurten yritysten osalta
- Kustannusten nousua, kun volyymit pienentyvät

Esitys on rakennettu peilaamaan vanhan maailman oppeja, ja sivuuttaa edellä esitetyt riskit. Positiivisena puolena esityksessä mainitaan mahdollisuus sovittaa erilaisia järjestelmiä yhteen, sekä saavuttaa kustannussäästöjä.

Järjestelmien yhteensovittamisen ongelmaa pystytään nykyaikaisessa sovelluskehityksessä kuitenkin ratkomaan muutenkin kuin isoja järjestelmiä hankkimalla – esimerkiksi hyödyntämällä erilaisia suljettuja ja avoimia rajapintoja sekä yhdistelemällä näitä pienempiin sovelluksiin. Kustannussäästöjen saavuttamista puolestaan hallitus toisessa kohtaa esitystään itsekin epäilee, kuten jo yllä todettu.

Pyydämme hallitusta lisäksi huomioimaan, että soteen liittyy kymmeniä ellei satoja erilaisia järjestelmiä. On yksiselitteisesti virheellistä olettaa, että kaikkia näitä tarpeita olisi järkevää tai edes mahdollista ratkaista samalla tavoin kaikkialla valtakunnassa, tai että lähellekään kaikkia ominaisuuksia olisi muutoinkaan järkevää toteuttaa samassa järjestelmässä.

Huomionarvoista on myös, että ehdotettu toimintamalli edistää juuri sitä kulttuuria, josta julkista hallintoa usein soimataan: tuloksena on ylikalliita IT-projekteja, joustamattomia järjestelmiä, tyytymättömiä asiakkaita ja oma-aloitteista kehitystä hidastava nk. lock-in useiksi vuosiksi eteenpäin. Pitkän sopimuksen päällä istuvan

toimittajan ei tarvitse olla erityisen kiinnostunut markkinastandardien vauhdikkaasta kehityksestä, kunhan tarvittavat kehitystoimenpiteet tehdään ennen seuraavaa kilpailutusta – ja tällöinkin olemassa oleva järjestelmä on aina etulyöntiasemassa suurten poistumiskustannusten vuoksi.

MUUTOSEHDOTUSTEN PERUSTELUT

Käyttövelvoitteen poistaminen ICT-palveluyhtiön osalta pakottaisi ICT-yhtiön ostamaan ainoastaan sellaisia järjestelmiä, joilla se tietää olevan kysyntää riittävässä määrässä maakuntia. Loput maakunnat voisivat tehdä päätöksen haluamallaan tavalla, ja näin joko osallistua myöhemmin tai olla osallistumatta yhteiseen järjestelmähankintaan riippuen siitä, tukeeko hankinta niiden toimintaa ja onko hankinta kustannustehokas verrattuna markkinoilla oleviin kilpailijoihin.

Muutosehdotus ei estä sitä, etteikö maakuntien käyttämiä palvelujärjestelmiä olisi edelleen mahdollista velvoittaa rajapintojen kautta kytkeytymään eräisiin valtakunnallisiin tietokantoihin, kuten Kansalliseen terveysarkistoon. Näin voidaan varmistaa esimerkiksi potilastiedon ja muiden tärkeiden tietojen siirtyminen järjestelmästä toiseen turvallisesti ja kustannustehokkaasti.

Kilpailun ylläpitäminen kannustaa järjestelmäkehittäjiä toimimaan aktiivisesti yhä parempien, kustannustehokkaampien ja käyttäjäystävällisempien ratkaisujen kehittämiseksi. Useampivuotisiksi kiinnitettävät järjestelmähankinnat eivät tätä tunnetusti ole tehneet, ja tuskin tekevät jatkossakaan. Nykyteknologia mahdollistaa sovelluskehityksen ja muokattavuuden huomattavasti kevyemmin resurssein, ja tätä teknologian muutosta olisi tärkeää hyödyntää myös sote-uudistuksessa.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- 1.1 Korjauksena lakiesitykseen ehdotamme ensisijaisesti, että

maakuntalain 119 § 1. momentti rajattaisiin viittaamaan ainoastaan pykäliin 120-121 §, eli tieto- ja viestintäteknisten palvelujen keskus jätetään käyttövelvoitteen ulkopuolelle.

***

- 1.2 Mikäli em. poistoa ei nähdä mahdolliseksi, ehdotamme toissijaisesti, että

maakuntalain 119 § 1. momentti muutettaisiin muotoon:

”[Siltä osin, kun erillisellä valtioneuvoston asetuksella säädetään,] maakunnan ja maakunnan tytäryhteisön, ...

sekä 119 § 2. momentin keskelle lisättäisiin lause:

”...palveluista. [Tieto- ja viestintäteknisten palvelujen osalta käyttövelvoitetta koskevan asetuksen antamiselle on oltava perusteena potilasturvallisuuden takaaminen tai muu vastaava, erityisen painava syy.] Ennen ...”

Ehdotus b) ei merkittävästi muuttane lain sisältöä, mutta myöhemmän tulkinnan kannalta muutos on olennainen: valtioneuvoston on annettava erillinen asetus, mikäli käyttövelvoitetta hyödynnetään, ja asetuksen antamiselle on oltava erityinen syy.

***

2 Lisäksi ehdotamme maakuntalain 122 § yksityiskohtaisten perusteluiden 2. kappaleen 1. virkettä muutettavaksi muotoon:

”Tehtävän toteuttamiseksi tieto- ja viestintäteknisten palvelujen palvelukeskus voi hankkia palveluja ulkoisilta palvelutoimittajilta, alihankkijoilta; tai mikäli markkinoilla ei ole olemassa valmista palveluratkaisua, voisi

palvelukeskus tuottaa kyseisen palvelun omilla resursseillaan.”